

Achtkarspelen: priuw de Wâlden proef de Wouden

Toerisme en recreatie
Beleid en uitvoeringsprogramma 2023 - 2030

Versie definitief februari 2023

komt voort uit

Samenvatting

Streefbeeld Achtkarspelen: priuw de Wâlden, met de Noardlike Fryske Wâlden als dé recreatieve identiteit

Het toeristisch-recreatieve streefbeeld van de gemeente Achtkarspelen is om te groeien van een relatief onbekende bestemming naar een bestemming waarvan het eigenzinnige verhaal beleefbaar is. Het gebied is toeristisch gezien van de pioniersfase naar de fase van betrokkenheid gekomen door De Noardlike Fryske Wâlden als recreatieve identiteit centraal te stellen. Verschillende recreatieve ontwikkelingen zijn hier op geënt en trekken een specifieke doelgroep: mensen die de vrijheid en het onontdekte, ongepolijste opzoeken, dwalen en van de gebaande paden af willen.

De recreatieve basis in de gemeente is op orde gebracht waardoor de eigen inwoners volop profiteren van aantrekkelijke recreatieve netwerkstructuren met daarbinnen gewilde 'pleisterplaatsen' met horeca, cultuur en dagrecreatie. Bijzondere logiesaccommodaties hebben een plek, en fungeren als karaktervolle landingsplek om van daaruit de rest van het gebied te ontdekken.

Vier strategielijnen om streefbeeld te realiseren

1. *De basis op orde brengen.* Hierdoor wordt de recreatieve aantrekkingskracht voor de eigen inwoners vergroot. Dit gebeurt o.a. door het maken van sterke routestructuren en het versterken en uitbreiden van dagrecreatieve voorzieningen en horeca.
2. *Recreatieve identiteitsdragers invullen.* De recreatieve identiteit in de gemeente Achtkarspelen wordt gevormd door het Nationaal Landschap De Noardlike Fryske Wâlden met haar typische cultuur. Hierbij kunnen onderscheidende identiteitsdragers worden ontwikkeld voor bewoners en bezoekers. Divers dagrecreatief en logiesaanbod kan aansluiten bij deze recreatieve identiteit en zo drager worden.
3. *Het logiesaanbod versterken.* Door het logiesvolume te vergroten passend bij de aard en schaal van het landschap en de recreatieve identiteit, ontstaat meer kritische massa. Te denken valt aan bijzondere, kleinschalige accommodaties maar ook aan grootschaliger logiesontwikkelingen. Daarnaast kan professionalisering van met name het kleinschalige aanbod een impuls geven aan het logiesaanbod.
4. *Vergroot de onderlinge samenwerking tussen ondernemers.* Belangrijk voor een sterke sector is dat er een netwerk is van enthousiaste ondernemers en organisaties dat zich ervoor inzet om de sector een impuls te geven. Een toeristisch platform is onontbeerlijk. Daarnaast zal samenwerking met de regio en Provincie de sector versterken. Een aanjager vervult hierin een belangrijke rol.

Concrete doelen voor Achtkarspelen

Via een praktisch uitvoeringsprogramma zijn acties geformuleerd die invulling geven aan deze strategielijnen. Al met al worden zo de volgende doelen gerealiseerd:

1. **Versterkte lokale economie** doordat er tenminste 50% meer overnachtingen zijn in 2030 t.o.v. 2022.
2. **Verbeterde leefbaarheid.** Juist eigen inwoners profiteren van het versterken van de sector omdat voorzieningen in stand blijven (fiets- en wandelpaden, (natuur)speeltuin/recreatieplas, horeca en supermarkten. Dit zorgt voor een toename van de brede welvaart.
3. **De natuurwaarde is vergroot** en de recreatieve beleving van de natuur is verbeterd. De Noardlike Fryske Wâlden vormt dé recreatieve identiteit van de gemeente en wordt recreatief op een slimme manier benut door identiteitsdragers.
4. **Er is een sterk toeristisch-recreatief netwerk.** Zo zijn de recreatieve routes verbeterd en is er een toeristisch platform opgezet. Dit heeft mede als doel om het gebied een herkenbaarder profiel te geven.

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding	5
2 Huidige situatie recreatieve sector	7
3 Waar willen we naartoe?	9
3.1 Visie op toerisme en recreatie	9
3.2 Streefbeeld 2030	10
3.3 Concrete doelen	12
4 Hoe komen we er: Strategielijnen	13
5 Uitvoeringsprogramma bij het beleid	18

Bijlagenrapport

1 <i>Hoofdpunten uit bestaand beleid</i>
2 <i>Opbouw toeristisch aanbod</i>
2 <i>Interviews</i>
4 <i>Gebiedsprofiel</i>
5 <i>Toeristische levenscyclus</i>
6 <i>Toeristische ecosystemen</i>
7 <i>Doorrekening overnachtingsdoel</i>
8 <i>Toelichting brede welvaart</i>

1. Inleiding

Aanleiding

Een vitale vrijetijdssector heeft allerlei positieve effecten. Toerisme en recreatie leveren een positieve bijdrage aan leefomgeving (denk aan routes), lokale economie, werkgelegenheid, gezondheid en zelfontplooiing van inwoners en de ontwikkeling en het onderhoud van voorzieningen, natuur, cultuur en landschap. Toerisme en recreatie dragen bij aan de brede welvaart van bewoners. Niet voor niets heeft het college de wens uitgesproken meer te willen doen met recreatie en toerisme. Het bestuursakkoord 2022-2026 gaat hier expliciet op in. De recreatieve sector moet worden versterkt. Er wordt beleid opgesteld om hieraan invulling te geven. Dit nieuwe beleid moet ruimte bieden aan nieuwe initiatieven.

Een toerist trekt zich natuurlijk niets aan van gemeentegrenzen. Wij werken daarom veel in regionaal verband samen. In 2020 is de regionale toeristische visie vastgesteld. Besloten is om uit te gaan van de sterke streekmerken Wâlden, Wad, Lauwersmeer, Alde Feanen en Dokkum. Natuurlijk zijn Groningen, Leeuwarden en de Waddeneilanden ook belangrijke reisdoelen. Nu is het tijd om een lokale vertaling te maken om de effecten daadwerkelijk te bereiken. Daartoe dient dit beleidsplan met, om het concreet te maken, uitvoeringsagenda en ontwikkelkader voor logiesaccommodaties.

Toerisme ontwikkelen doe je samen

Om te profiteren van de positieve effecten die de vrijetijdssector kan opleveren, is balans nodig. Het beleid en de projecten uit de uitvoeringsagenda moeten passen bij de gemeente, het landschap, de cultuur, de historie en de toekomstdromen van inwoners en ondernemers. Daarom zijn we dit traject samen ingegaan, zodat beleid en uitvoeringsagenda een coproductie zijn en zodat het een startschot is voor het samen bouwen aan een plus op recreatie en toerisme in Achtkarspelen.

Foto van Jaap en Hilde Terpstra

Vraagstelling

De centrale vraag is: wat is er voor nodig om een passende lokale invulling te geven aan de regionale visie en de lokale ambitie om de sector de komende jaren te laten groeien tot een sector van meer formaat, waarbij de lokale economie, omzet, banen en leefbaarheid gestimuleerd worden?

Hoe het beleid tot stand is gekomen

Zoals aangegeven is de regionale ambitie al geformuleerd in de regionale visie. Het is nu zaak om dit om te zetten in doelen en vervolgens in acties die opgepakt kunnen worden in Achtkarspelen om de doelen te bereiken. Deze vertaling van regio- naar gemeenteniveau hebben we gedaan door met diverse actoren in gesprek te gaan.

Het traject in vogelvlucht:

- Eerste inventarisatie o.b.v. bestaande beleidsstukken en eerdere participatiesessies en een werksessie met de gemeenteambtenaren om vooruit te kijken.
- Deze eerste inzichten en richting zijn voorgelegd aan de expertgroep (It Fryske Gea, Staatsbosbeheer, HISWA-RECRON, KHN, YnBusiness, RMT, Stichting Markant, Merk Friesland, Noardlike Fryske Wâlden, NP De Alde Feanen, Provincie, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel) en het ambtelijk-bestuurlijk begeleidingsteam.
- Vervolgens zijn de vrijetijdsondernemers en dorpsbelangen van Achtkarspelen betrokken tijdens een online gesprek. Tijdens deze sessie bespraken we de ambities en doelen en formuleerden we concrete acties.
- Inzichten uit het voorgaande werden voorgelegd aan het begeleidingsteam, de expertgroep en tijdens een fractiespecialistenbijeenkomst.
- Tot slot is alles vastgelegd in het beleid en uitvoeringsprogramma waarbij relevante plannen uit het bestuursakkoord zijn overgenomen.
- Onderdeel hiervan is een uitnodigend ontwikkelkader voor logiesaccommodaties.

Leeswijzer

We starten het beleidsplan met een omschrijving van de huidige situatie. In het bijlagenrapport wordt dit onderbouwd met diverse analyses. Op basis van visie en streefbeeld bepalen we de doelen. De recreatieve opgaven die daaruit volgen willen wij de komende jaren met behulp van vier strategielijnen benaderen. Het uitvoeringsprogramma maakt dit concreet door actiepunten te benoemen; zowel voor de gemeente als voor de partijen in de sector.

2 Huidige situatie recreatieve sector

Foto van Jelle Kooi

Om tot een helder beleid en uitvoeringsprogramma te komen, is het noodzakelijk om eerst de context scherp in beeld te hebben. Daarom is een aantal analyses uitgevoerd om zo een goed beeld te hebben van de huidige stand van zaken van de toeristisch-recreatieve sector in Achtkarspelen.

De belangrijkste uitkomsten van deze analyses staan beschreven in de bijlagen:

- Het huidige toeristisch-recreatieve beleid in gemeente en provincie (hoofdstuk 1)
- De structuur van het aanbod en de vraag (hoofdstuk 2)
- Uitkomsten sessie ondernemers en inwoners (hoofdstuk 7)
- Gebiedsprofiel voor de gemeente (hoofdstuk 4).

De verzamelde informatie uit deze analyses komt samen in de SWOT-analyse op de volgende pagina. Hierin wordt beschreven wat de belangrijkste toeristisch-recreatieve sterke en zwakke punten van Achtkarspelen zijn. Het laat zien welke kansen er liggen, maar ook welke bedreigingen er zijn.

De analyses inclusief de SWOT leiden samen tot enkele conclusies en opgaven voor de sector. Vanuit deze conclusies en opgaven wordt het beleid gepresenteerd. De recreatieve identiteit en het streefbeeld, de doelen en de strategielijnen worden hier besproken. Die leiden tot het uitvoeringsprogramma van de gemeente.

Sterkte

- Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden en natuurgebied De Mieden
- Lommerrijk, vriendelijk en beschut coulisselandschap
- Een profiel van rust, ruimte en landschap
- Interessante cultuurhistorie met bijbehorende verhalen
- Bekende evenementen (zoals Wielerronde, Concours Hippique, Survival Run en de viswedstrijden)
- Centrale ligging t.o.v. sterke toeristische gebieden en steden
- Bereikbaarheid per trein

Zwakte

- Beperkte structurele economische basis door kleinschaligheid en nevenactiviteit toerisme en recreatie
- Weinig overnachtingsmogelijkheden
- Dagrecreatief aanbod nog beperkt en eenzijdig
- Horeca-aanbod beperkt (in kwaliteit en kwantiteit)
- Geen sterke toeristisch-recreatieve clusters binnen de gemeente (verspreide ligging)
- Lage naamsbekendheid van het gebied van en wat er te doen is
- Weinig samenwerking tussen ondernemers

SWOT

Kans

- Groei korte (binnenlandse) vakanties
- Ruimte voor doorontwikkeling en groei
- Het aantrekken van een dag- en/of verblijfsrecreatieve trekker
- Clusteren van het aanbod; nieuw aanbod nabij bestaand aanbod creëren
- Ecotoerisme met behoefte aan echtheid (streekproducten)
- Unieke kleinschalige logies die reputatie regio verhogen
- Cultuurhistorie van het gebied meer beleefbaar maken, o.a. via routes en verhalen
- Uitbouwen van samenwerking ondernemers
- 'Grensontkennend' samenwerken met andere gemeenten
- Bekendheid vergroten middels samenwerking RMT

Bedreiging

- Grote concurrentie van (buitenlandse) bestemmingen, vooral als het onderscheidend vermogen beperkt is

3 Waar willen we naartoe?

3.1 visie op toerisme en recreatie

Naar een florerende sector

De toeristisch-recreatieve sector is in potentie een belangrijke sector voor de gemeente Achtkarspelen en de regio. Ze zorgt voor ondernemerschap, werkgelegenheid en draagt bij aan leefbaarheid voor de eigen inwoners. Het is belangrijk de sector te laten floreren. Ecosysteem-denken is een manier om dit mogelijk te maken. Deze denk- en werkwijze gaat uit van balans tussen bewoners, bezoekers en de natuurlijke omgeving.

De ecosysteem-principes: diversiteit, verbondenheid en draagkracht zijn dan ook leidend in het voorliggend beleid: een optimale diversiteit, verbondenheid van aanbod en ondernemers en draagkracht passend bij het gebied (bewoners en omgeving). Achtkarspelen kiest er voor om allereerst de recreatievoorzieningen voor de eigen inwoners op orde te brengen en houden. Dit draagt direct bij aan de leefbaarheid van de inwoner, past bij wat het gebied aan kan en wat het gebied is: de identiteit. Vervolgens brengen gasten van buiten de gemeente een (meerdaags) bezoek aan de gemeente omdat ze worden aangetrokken door de recreatieve identiteit van het gebied en de bedrijven en de veelzijdigheid van de regio. Toerisme vormt zagezegd de plus.

Omdat de gemeente zich nog in de toeristisch-recreatieve pioniersfase bevindt, is er op dit gebied voorlopig nog sprake van onderbenutting die ruimte biedt aan nieuwe ontwikkelingen. Het bestuursakkoord van de gemeente benoemt die ruimte en ook de gemeenteraad heeft de wens tot groei al eerder nadrukkelijk benoemd.

Bovenstaande is ook gebaseerd op en sluit aan bij de provinciale Beleidsnota Gastvrij Fryslân 2028 en de Visie T&R Noordoost-Fryslân 2020-2030.

Recreatie is de basis. Recreatie is wat je doet in je vrije tijd. Even de hond uitlaten, een wandeling door de natuur, eindje fietsen of stukje varen. Met een clubje sporten, kaarten, borrelen of knutselen. Naar de speeltuin, een galerie, een optreden of even lekker uit eten. Dit vraagt om passende en uitnodigende voorzieningen. Om te ontspannen, te bewegen, elkaar te ontmoeten. De eigen inwoners vormen zagezegd de basis; de hoofddoelgroep. Ook bezoekers van buiten maken gebruik van deze recreatieve voorzieningen. Inwoners uit buurgemeenten, dagjesmensen uit Noord-Nederland maar ook toeristen die in de regio logeren.

Toerisme is de plus. Toeristen logeren in de gemeente of in de regio. Ze verblijven wat langer in de buurt en maken daarbij gebruik van de lokale en regionale horeca, winkels, accommodaties en recreatieve voorzieningen. Hun bestedingen geven een stuwende impuls aan de lokale economie. Toerisme draagt bij aan het in stand houden van voorzieningen, landschappen en natuur en cultureel erfgoed. Maar het creëert ook nieuwe kansen, bijvoorbeeld voor nieuwe logiesaccommodaties, horeca of recreatieve producten. Zo is toerisme een onderdeel van de samenleving. Maar hiervoor dient ze wel in balans te zijn met wat de omgeving aankan (draagkracht). Dit is dan ook het uitgangspunt bij de uitwerking van dit beleid.

3.2 Achtkarspelen, streefbeeld 2030

Priuw de Wâlden, de Noardlike Fryske Wâlden als recreatieve identiteit

In 2030 is Achtkarspelen gegroeid van een relatief onbekende bestemming naar een bestemming waarvan het eigenzinnige verhaal uitgedragen wordt. Het gebied is toeristisch gezien in de fase van betrokkenheid.

De Noardlike Fryske Wâlden vormen de recreatieve identiteit van de recreatiesector. Het coulisselandschap is vriendelijk, karakteristiek en afwisselend met een grote biodiversiteit. De historie van het gebied en het Friese karakter zijn overal aanwezig. De Wâldpiken zijn gevormd door deze omgeving. Ze zijn zelfredzaam en soms een tikkeltje eigenwijs. De pure verhalen van het gebied en het bijzondere karakter raken steeds meer in trek bij een specifieke doelgroep: mensen die de vrijheid en het onontdekte opzoeken. Ze gaan graag van de gebaande paden af op zoek naar ruige, ongepolijste plekken. Voor hen zijn er diverse 'mijmerplekken' met schitterende zichten op natuur en bijzondere verhalen waarbij je kunt wegdromen zittend op een bankje of actiever vanuit een uitkijkpunt. De gemeente leent zich bij uitstek om per fiets of te voet te verkennen en te genieten van de natuur.

De recreatieve basis is op orde waardoor de inwoners volop profiteren van aantrekkelijke recreatieve netwerkstructuren met daarbinnen gewilde 'pleisterplaatsen' met horeca, cultuur en dagrecreatie. Bijzondere logiesaccommodaties krijgen een plek, vaak in of direct bij natuur, landschap of dagrecreatief aanbod. Het logiesaanbod fungeert als landingsplek om van daaruit de rest van het gebied te ontdekken. Bewoners worden gestimuleerd om iets eigens toe te voegen voor de toerist: "leaver lytse baas as grutte knecht". Tegelijkertijd is ruimte geboden aan grootschaliger logiesontwikkeling(en) om de lokale economie te stimuleren.

Recreatieve identiteit

Noardlike Fryske Wâlden

3.3 Concrete doelen

Lokale economie

Een florerende gastvrijheidseconomie: een belangrijke **economische drager** voor de lokale economie.

- Slimme groeidoelen Noordoost 2020-2030. Dat betekent in 2030: minstens 50% meer overnachtingen (*zie bijlage 7 voor toelichting*).

Leefbaarheid

Een **prettige leefomgeving** voor eigen inwoners.

- Mienskip staat centraal.
- Voldoende mogelijkheid voor bewegen, sport en spel.
- Het instandhouden van **lokale voorzieningen en cultureel erfgoed**.
- Stijging van de **brede welvaart** (*zie bijlage 8 voor toelichting*)
- Slim gebruik van (lege) bestaande bebouwing.

Natuurwaarde

Vergroten natuurwaarde en **biodiversiteit**.

- Nationaal Landschap en natuurgebieden hebben grote R&T waarde; recreatie is ontwikkelpijler.
- De **recreatieve reputatie** is vergroot.
- De **beleefbaarheid** is vergroot, onder andere door ingepaste recreatieve routes en voorzieningen.
- Logiesaccommodaties worden **duurzaam/ circulair** ontwikkeld.

Sterk netwerk

Samenhangende, krachtige organisatie.

- **Recreatief netwerk** fietsen en wandelen.
- Een toeristisch **platform** om projecten van de grond te krijgen.
- Gezamenlijk **profiel** opstellen en dat **promoten**.

4 Hoe komen we er: Strategielijnen

Vertaling van beleid

In de voorgaande hoofdstukken is de huidige situatie besproken en waar we naartoe willen.

In dit hoofdstuk werken we uit hoe we vier strategielijnen inzetten. Deze versterken de recreatieve identiteit en helpen om het streefbeeld en de doelen te behalen. Ze worden op de volgende pagina's in woord en in beeld beschreven:

1. Breng de basis op orde
2. Vul de recreatieve identiteitsdragers in
3. Versterk het logiesaanbod
4. Vergroot de onderlinge samenwerking tussen ondernemers

Deze strategielijnen gelden voor de hele toerisme- en recreatiesector. Het is aan de sector (publiek en privaat) om tot uitvoering van de strategielijnen te komen. Hierbij geldt dat de gemeente vaak ruimte kan bieden en kan stimuleren, maar dat ondernemers en organisaties aan de slag moeten met de productontwikkeling. In het uitvoeringsprogramma wordt daarom aangegeven welke actor met name aan zet is. Daarbij kunnen ook de regio en Provincie een rol vervullen: bij de huidige actieprogramma's kan vaak aansluiting worden gevonden.

Via strategielijnen naar concrete acties die invulling geven aan de doelen en het streefbeeld.

Strategielijn 1. basis op orde

Allereerst wordt de recreatieve aantrekkingskracht voor de eigen inwoners vergroot. Zo is ook ooit de Efteling ontstaan: opgezet om de eigen inwoners ontspanning te bieden is het later uitgegroeid tot pretpark. De eigen inwoners moeten allereerst kunnen recreëren en genieten in de eigen omgeving. Dit kan door de volgende actielijnen op te pakken:

- Behoud en versterk de natuurlijke omgeving zoals in de gebiedsontwikkeling 'De Mieden op zijn mooist';
- Routestructuren toevoegen. Dat versterkt de natuur- en cultuurbeleving en bevordert bovendien de gezondheid van de eigen inwoners:
  - MTB-routes door het Nationaal Landschap (over gemeentegrenzen heen) en slim gezoneerd;
  - Doorontwikkeling van streekpad Noardlike Fryske Wâlden en aansluiten op Blôde Fuottenpaad
  - Realiseren van historische en aanvullende fiets- en wandelpaden uit het padenplan;
  - Recreatieve fiets- en wandellusjes (eventueel gethematiseerd);
  - Verhalenvertellers activeren om interessants rondom natuur, cultuur en historie naar voren te halen. Zo wordt de bloemrijke geschiedenis in Achtkarspelen bekender. Vervolgens kunnen diverse dragers (apps, QR, streekproducten, routes, evenementen) de verhalen tot leven brengen. Hiermee worden de gebieden meer beleefbaar. Het gebruik van het Fries versterkt het karakter.
- Versterking van dagrecreatieve voorzieningen, ontmoetingsplekken en mijmerplekken;
- Impuls voor natuurspeelplaatsen;
- Toevoegen en doorontwikkelen horeca-aanbod op sleutelplekken (in kernen en langs routes);
- Promotie door RMT zodat de bekendheid van het gebied wordt vergroot;
- Stimuleren van inhoudelijke initiatieven en het projectmatig bij elkaar komen van ondernemers (bijv. rondom benutting van cultureel erfgoed of ontwikkelen van streekverhalen).

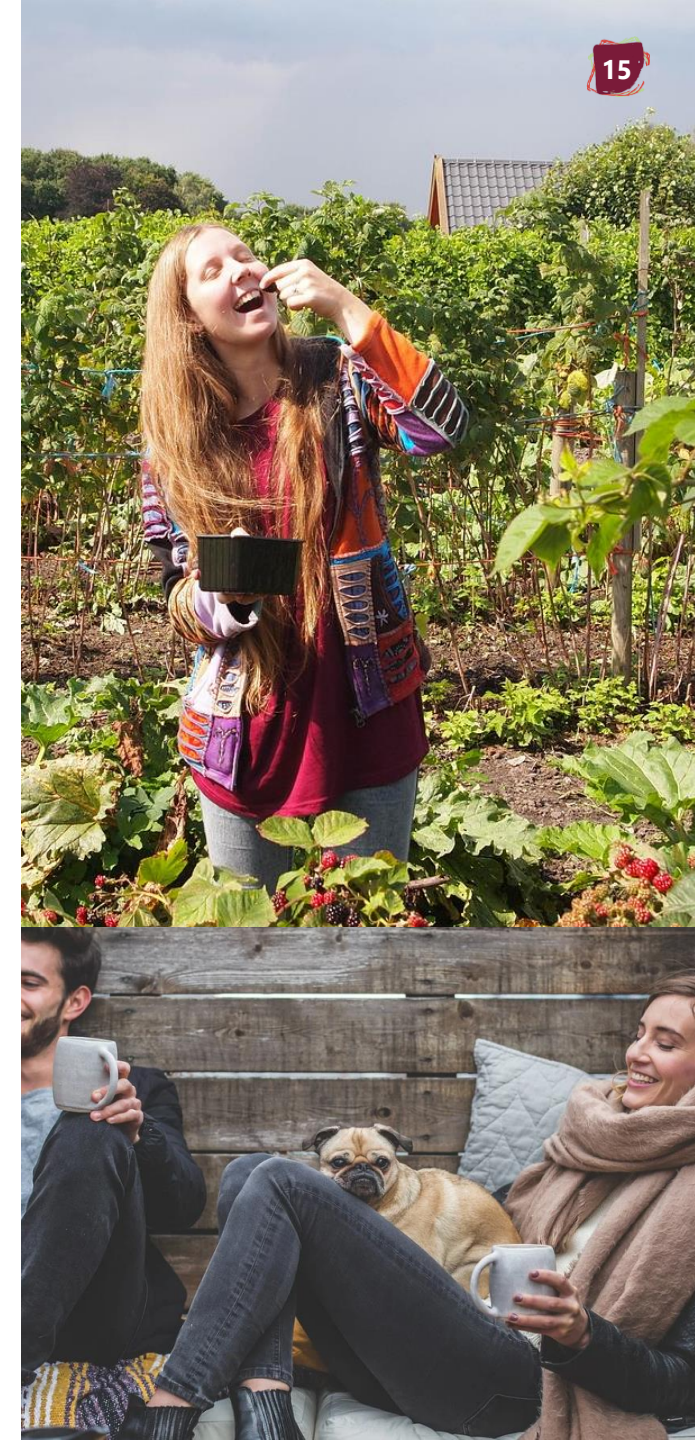

Strategielijn 2. Recreatieve identiteitsdragers invullen

Dé recreatieve identiteit in de gemeente Achtkarspelen wordt gevormd door het Nationaal Landschap met haar typische cultuur, natuur, landschappen en verhalen. De Noardlike Fryske Wâlden met deze eigenschappen moeten bekender worden. Onderscheidende identiteitsdragers worden ontwikkeld waardoor bewoners (in een straal van ca. 30 km) en bezoekers worden aangetrokken. Divers dagrecreatief en logiesaanbod kan aansluiten bij deze recreatieve identiteit en zo drager worden of ondersteunend zijn aan de drager.

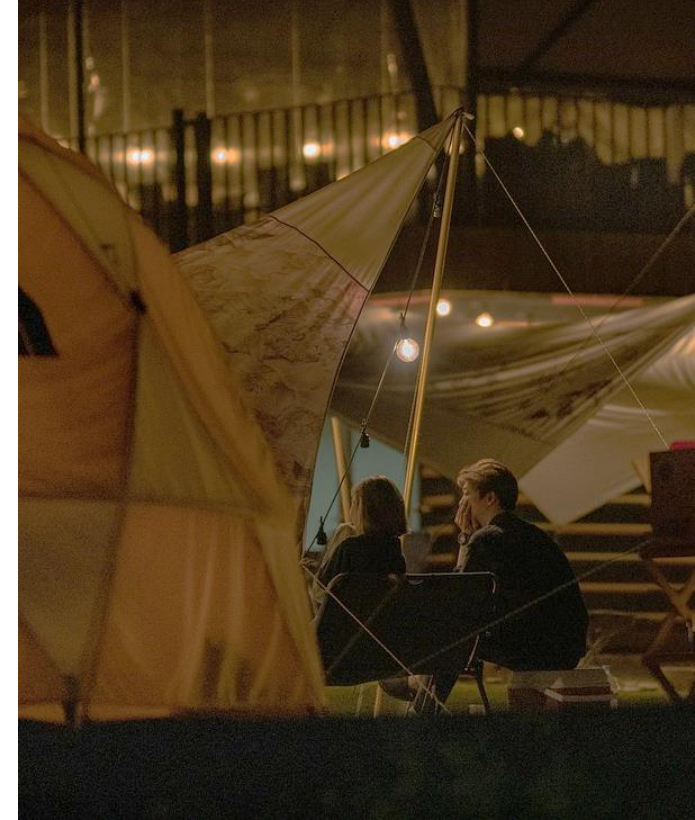
- Ontwikkel een streekpark. Te denken valt aan het doorontwikkelen en uitvergroten van een bestaande publiekstrekker of iets in de omgeving van Skûlenboarch tot recreatief focuspunt van de cultuurhistorie en het Nationaal Landschap.
- Vul dit in met bijv.:
  - Aantrekkelijke natuurspeelplaats (struintuin/moeras);
  - Outdoor-voorzieningen;
  - Blote-voetenpad;
  - Timmerdorp;
  - Kleinschalige evenementen met een 'vibe' van creativiteit;
  - Start- en eindpunt van recreatieve routes en een nieuwe MTB-trail.
- Ambachtelijk overnachten in Achtkarspelen. De zelfwerkzaamheid van Achtkarspelen benutten door bewoners en bedrijven uit te dagen tot creatieve en duurzame concepten.

Strategielijn 3. Versterk het logiesaanbod

Het logiesaanbod is niet groot, en de bedrijven die er zijn, zijn veelal kleinschalig. Dit past grotendeels bij de identiteit van het gebied. Toch is het belangrijk het logiesvolume te vergroten zodat er meer kritische massa ontstaat, passend bij de aard en schaal van het landschap en de recreatieve identiteit. De volgende actielijnen dragen bij aan het versterken van het logiesaanbod (zowel in kwaliteit als kwantiteit) in de gemeente.

- Bied logiesondernemers ontwikkelruimte met het opgestelde ontwikkelkader voor nieuwe logiesaccommodaties, met ook aandacht voor kleinschalig aanbod.
- Bied maatwerk door experimenteerruimte en zorg voor soepele vergunningverlening.
- Verken de mogelijkheden van toevoeging van bijvoorbeeld een (middel)groot bungalowpark met eigen content of nabij dagrecreatie (bijv. bij Skûlenboarch). Het ontstaan van sterke toeristische clusters kan een sneeuwbaaleffect veroorzaken waarmee grotere groei bereikt wordt (zie ook bijlage 10.1).
- Creëer ruimte voor kansrijke nieuwe logiesaccommodaties (zie ook vorige strategielijn), zoals een logiesformule passend bij de Noardlike Fryske Wâlden of circulaire lodges (vergelijkbaar met de Reggehooibergen in de Twentse Reggestreek of Cabiners van Staatsbosbeheer) verspreid in het gebied op schitterende locaties in de Wâlden en de Mieden met een centraal en uniform beheer. Ga hierbij de samenwerking aan met Tytsjerksteradiel. In Achtkarspelen kunnen dit heel goed ruige locaties zijn om de ongepolijste identiteit te ondersteunen.
- Sluit aan bij het actieprogramma Vitale Logiesaccommodaties en maak gebruik van de instrumenten om bestaande bedrijven vitaler te maken: zoals een expertteam dat plannen van ondernemers scherpere richting geeft en Nije Logies dat erop gericht is om van goede ondernemersinitiatieven geweldige initiatieven te maken. De Provincie zorgt voor financiering van deze instrumenten.
- Realiseer en stimuleer cursussen en trainingen voor logiesondernemers zodat zij verder kunnen professionaliseren.

Strategielijn 4. Vergroot de onderlinge samenwerking tussen ondernemers

De toerisme- en recreatieondernemers zijn op dit moment nog niet of onvoldoende georganiseerd. Belangrijk voor een sterke sector is dat er een netwerk is van enthousiaste ondernemers dat zich ervoor inzet om de sector een impuls te geven die daarbij de eigenheid van de gebieden versterkt.

- Stimuleer de komst van een toeristisch platform met enthousiaste ondernemers die nieuwe ideeën omzetten in concrete projecten en die Achtkarspelen kunnen vertegenwoordigen binnen RMT;
- De gemeente vervult hierin een netwerkende rol en faciliteert (zie ook strategielijn 'basis op orde') door ondernemers bij elkaar aan tafel te brengen en nieuwe initiatieven te stimuleren en begeleiden;
- Verbind de (sport)evenementen aan logiesaccommodaties in de gemeente;
- Stimuleer de deelname van ondernemers aan netwerken als RMT, HISWA-RECRON en het Gastengilde zodat de logiesondernemers in Achtkarspelen professionaliseren;
- Werk samen met regio en met de Provincie aan de zeven opgaven van Gastvrij Fryslân, waaronder Vitale Logiesaccommodaties en Dagrecreatieve Netwerken.

5 Uitvoeringsprogramma bij het beleid

Vanuit strategielijnen naar actiepunten

In het voorgaande zijn de strategielijnen en actielijnen uitgezet voor de gemeente Achtkarspelen om zo als gemeente de plus te zetten op recreatie en toerisme. Deze monden uit in een uitvoeringsprogramma met concrete acties. Uitgangspunt bij het uitvoeringsprogramma is de visie van de gemeente op de sector, waarbij de gemeente uitspreekt ruimte te willen bieden aan ondernemers en projecten die bijdragen aan het versterken van de sector. De strategielijnen zijn dus leidend, want concrete acties kunnen in deze dynamische sector en dynamische tijden veranderen en bijgesteld worden. Belangrijk is dat ze passen binnen de visie en strategie die is opgesteld.

Ondernemers willen verzilveren

Gemeente biedt dus ruimte voor ontwikkeling en moedigt dit aan. Het is vervolgens aan de ondernemers en organisaties om de kansen te verzilveren en gebruik te maken van de ruimte die de gemeente biedt. Het uitvoeringsprogramma biedt hiervoor concrete aanknopingspunten. In het uitvoeringsprogramma wordt onderscheid gemaakt tussen acties waarbij de gemeente de trekkersrol moet vervullen en de acties waarbij ondernemers en andere stakeholders aan zet zijn.

Opzet uitvoeringsprogramma

De volgende aspecten komen terug in het uitvoeringsprogramma:

- Eigenaarschap actiepunt. Onderscheid is er tussen de gemeente en de overige actoren zoals ondernemers, natuurorganisaties, stakeholders binnen de sector.
- Strategielijn: de hoofdlijnen voor uitvoering van het beleid
- Actiepunt: concrete actie

De genoemde acties kunnen via diverse kanalen gefinancierd worden; door ondernemers, met subsidies, door cofinanciering etc. In sommige gevallen kan de gemeente besluiten een bijdrage te leveren.

Bijlage 7 geeft weer op welke manier het uitvoeringsprogramma bijdraagt aan de realisering van het overnachtingsdoel.

Voor elk van de vier strategielijnen zijn actiepunten benoemd.

Hieronder presenteren we eerst de actiepunten waarbij de gemeente de trekker kan of moet zijn. Op de volgende pagina presenteren we de overige actiepunten die door de stakeholders in de sector opgepakt moeten worden. De gemeente kan faciliteren, stimuleren of verbinden, maar de sector zelf zal hierin de leiding moeten nemen. Alle actiepunten tezamen dragen bij aan het versterken van de sector langs de vier strategielijnen.

Er is een indeling gemaakt in termijn: kort (tot 2 jaar), middellang (2-5 jaar), lang (5-10 jaar). Daarbij moet in het achterhoofd worden gehouden dat veel actiepunten (deels) een permanent karakter hebben of bijvoorbeeld afhankelijk zijn van externe initiatieven.

Basis op orde		
1	Kort	Stimuleer het opzetten van projecten en netwerken. Dit vergroot ook de onderlinge samenwerking tussen ondernemers.
2	Voortdurend	Realiseren van historische en aanvullende fiets- en wandelpaden, mijmerplekken en ontmoetingsplekken langs routes en op bepalende locaties.
3	Voortdurend	De gemeente staat open voor nieuwe gastvrije horeca en dagrecreatie op aantrekkelijke locaties zodat pleisterplaatsen langs routes en in de kernen ontstaan.
4	Kort / middellang	Stimuleren van grootschalige (sport)evenementen die Achtkarspelen op de kaart zetten.
Recreatieve identiteitsdragers invullen		
5	Kort / middellang	Bied ruimte aan het ontwikkelen en uitvergroten van een bestaande locatie tot een recreatief focuspunt. Ondernemers en grondeigenaren moeten hier verder invulling aan geven.
6	Kort / middellang	Stimuleer op een schitterende (bij voorkeur een pure, ruige) locatie unieke verblijfsaccommodaties die de recreatieve identiteit benadrukken en versterken. Daag als gemeente bewoners en bedrijven uit om hun creatieve en duurzame concepten te ontwerpen en realiseren.
Versterk het logiesaanbod		
7	Voortdurend	Benut instrumenten die beschikbaar komen, zoals het kwaliteitsteam voor nieuwe logiesontwikkelingen. Wijs ondernemers op beschikbare instrumenten (o.a. expertteam). En werk samen met provincie als het gaat om Vitale Vakantieparken en Recreatieve Netwerken (i.s.m. Ynbusiness en TAF).
8	Middellang / lang	Verken, voor de (middel)lange termijn, de mogelijkheden van het toevoegen van een (middel)groot bungalowpark met eigen content of nabij bestaande dagrecreatie (bijv. bij Skûlenboarch).
9	Voortdurend	Wees bereid tot maatwerk als een nieuw logiesconcept past bij de identiteit en binnen ontwikkelkader en beleidsmatig toch op belemmeringen stuit.
10	Kort / middellang	Stimuleer op middellange termijn de mogelijkheid tot ontwikkeling van circulaire lodges verspreid door het landschap op unieke plekjes. Referentie: cabiners van SBB en Reggehooibergen.
Vergroot de onderlinge samenwerking tussen ondernemers		
11	Kort	Stimuleer de komst van een toeristisch platform dat de gemeentelijke clusters en iconen naar voren brengt bij RMT en dat nieuwe ideeën vertaalt in concrete projecten. Faciliteer de bijeenkomsten gedurende de eerste jaren (locatie, gastvrijheid, uitnodigingen, sprekers).

Actiepunten stakeholders in de sector

(zoals ondernemers, mienskip, NFW, SBB, fietsclubs, plaatselijke belangen. Gemeente faciliteert, jaagt aan of stimuleert)

Basis op orde		
1	Kort	Maak recreatieve wandel- en fietslusjes voor zowel inwoners als bezoekers. Koppel hier waar mogelijk thema's met verhalen aan. Zorg voor doorontwikkeling streekpad. Het station Buitenpost kan een goede uitvalsbasis zijn voor diverse wandel- en fietsroutes.
2	Kort / middellang	Creëer MTB-routes door het Nationaal Landschap en over gemeentegrenzen heen. Slim gezoneerd.
3	Kort / middellang	Maak de routes en het landschap meer beleefbaar door interessante verhalen te ontwikkelen en vertellen rondom natuur, cultuur en historie. Start met ontwikkelen van de verhalen en verwerk ze in diverse 'dragers' zoals: bebording, informatiezuilen, digitale omgeving, maar ook door excursies/evenementen en streekproducten.
4	Kort / middellang	Onderzoek de mogelijkheden om natuurspeelplekken een impuls te geven of te ontwikkelen. Bijv. het Hossebos in de Drogehamstermieden, Skûlenboarch en het verbinden van die locaties.
5	Kort / middellang	Versterk de dagrecreatieve voorzieningen door meer activiteiten te clusteren en te verbinden. Denk hierbij bijv. aan het versterken van de Kruidhof en het verbinden met andere 'groene' en culturele voorzieningen/activiteiten.
6	Kort / middellang	Creëer mijmerplekken en ontmoetingsplekken langs routes en op bepaalde locaties.
7	Kort / middellang	Onderzoek mogelijkheden om water- en landrecreatie met elkaar te verbinden. Bijv.. vanaf Kootstertille een dag(deel)programma langs voorzieningen (Spitkeet, Kruidhof, Ot en Sien etc.) en horeca.
8	Kort	Geef input aan RMT en Merk Fryslân om wervend te promoten.
Recreatieve identiteitsdragers invullen		
9	Kort / middellang	Ontwikkelen en uitvergroten van een bestaande locatie tot recreatief focuspunt van de cultuurhistorie en het Nationaal Landschap. Ondernemers kunnen dit invullen met diverse voorzieningen, zoals: aantrekkelijke natuurspeelplaats (struintuin/moeras); outdoor-voorzieningen; blote-voetenpad; timmerdorp; kleinschalige evenementen; start- en eindpunt van recreatieve routes en een nieuwe MTB-trail (eventueel gemeentegrensoverschrijdend); logiesaccommodatie.
Versterk het logiesaanbod		
10	Voortdurend	Een partij als RMT kan cursussen en trainingen voor logiesondernemers realiseren en stimuleren zodat zij verder kunnen professionaliseren. Ondernemers moeten hier zelf gebruik van maken.
Vergroot de onderlinge samenwerking tussen ondernemers		
11	Voortdurend	Verbind de grotere evenementen in de gemeente aan logiesaccommodaties. Dit zal meer overnachtingen stimuleren. Ondernemers en evenementenmakers moeten hiervoor de handen ineen slaan.
12	Kort	De marketing- en brancheorganisaties moeten ondernemers stimuleren deel te nemen aan netwerken zoals RMT, HISWA-RECRON en het Gastengilde zodat de logiesondernemers professionaliseren en met elkaar verbinden.

GINDER

Brugstraat 1A

5211 VS 's Hertogenbosch

088 - 210 02 50

info@wijzijnginder.nl

www.wijzijnginder.nl

Merlijn Pietersma

Jikke van Haeften

Martine Mollema

Joost Gieling

komt voort uit

